

ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ МӘНІ

В этой статье рассмотрены особенности технологии дистанционного обучения.
The features of technology of distance education have been considered in this article.

Білім беру жүйесін акпараттандыру бағыты жаңа акпараттық технологияларды пайдалану арқылы дамыта оқыту, қашықтықтан оқыту, дара тұлғаға бағыттап оқыту мақсаттарын жүзеге асыра отырып, оқу-тәрбие үрдісінің барлық деңгейлерінің тиімділігі мен сапасын жоғарылатуды көздейді.

Қашықтан оқыту - бұл оқытушы мен оқушы бола алмаған жағдайда белгілі бір ара қашықтықта оқыту тәсілдері. Тарихи тұрғыдан алып қарасақ, қашықтан оқыту бұрын сырттай оқыту деп аталатын еді. Ал, бүгінгі күні бұл - байланыс арналары арқылы байланысатын аудио-бейне және компьютерлік жүйелерді қолданатын оқыту құралдары. Күндізгі және сырттай оқу формалары сияқты қашықтан оқыту да білім беру процесінде оқытудың компьютерлік және телекоммуникациялық технологияларына негізделген ең озық дәстүрлі және инновациялық әдістері, формалары мен құралдары қолданылатын білім алудың бір формасы болып табылады.

Қашықтықтан оқыту ұғымын кең мағынада алсақ, бұл - тындаушылар мен оқытушылардың бір-бірінен кеңістікте алыстатылған оқу формасы. Ал, тар мағынадағы қашықтықтан оқу ұғымы тындаушылар мен оқытушылар арасындағы, сонымен қатар тындаушылардың өзара белсенді акпаратпен алмасуын қарастыратын және жоғары дәрежедегі қазіргі жаңа акпараттық технологияларды (аудио-визуальды құралдар, дербес компьютерлер, телекоммуникация құралдары, т.б.) пайдаланатын белгілі бір тақырыптар, оқу пәндері бойынша ұйымдастырылатын оқу процесі [1.55].

Қашықтықтан оқытуды ұйымдастырудың әр түрлі технологиялары бар: *Кейс-технология* - оқытушылардың дәстүрлі және қашықтықтан кенестерді ұйымдастыру кезінде мәтіндік, аудиовизуальды және мультимедиялық оқу-әдістемелік материалдарды жинау және оларды пайдаланушылардың өз бетінше меңгеруі үшін жіберуге негізделген. *Кейс технологиясы* (ағылшынның case - портфель) оқытуда жасалынған әдістемелік материалдармен іске асырылады.

Кейс-технологияға арналған материалдар түрлері мыналар:
- Әдістемелік нұсқалар. Оқу құралдары мен глоссарий. Оқушыларға оқу жоспарындағы пәндер бойынша электрондық тасымалдауышта (CD-ROM) оқу-әдістемелік материалдардың кешені беріледі. Кешенді даярлауда ұжымдық әдістер, жобалау әдістері пайдаланылады. Мұндай әдістер

тындаушылардың белсенділігін арттыруға, шығармашылық қабілеттерін белсендіреді.

Қашықтықтан оқытуға арналған кейстердің сапалық қасиеттері:

- курстың терминдер мен ұғымдарына арналған гипертекстік құрылымы;
- пайдаланушыға ыңғайлы құрылым – мұғалім материалды беру реті мен бейнелеудің бірнеше түрін таңдай алады. Сол арқылы бір оқу материалын әр түрлі аудитория үшін әдістемелік қажеттілік болса әр түрлі түрде беру мүмкіндігі бар.

- Кейстің құрамына белгілі бір нормативті талаптар жоқ. Кең таралған құжаттар мен дыбыс, анимация, графикалық кірістірулер, слайд-шоу пайдаланылады.

- Оқушы оқулықтың кез келген бетін қағазға шығара алады.

- Оқушы оқу материалдарына кез келген әдіспен қол жеткізе алады (Интернет, CD-ROM).

- Оқулық бетінен Интернет ресурстарына қол жеткізуге болады.

Желілі –технология - білім алушы, оқытушылар, әкімшілік арасындағы интерактивті өзара әсері мен оның оқу-әдістемелік құралдармен жабдықталуын қамтамасыз етуде телекоммуникациялық желіні қолдануға негізделген.

Оқытудың желілік –технологиясына жататындар:

- Интернет желісін пайдалану;

- Электрондық поштаны пайдалану;

- Телекоммуникациялық құрылғыларды пайдалану;

- Мультимедиамен жабдықталған, Интернетке шығу мүмкіндігі бар желілік компьютерлік класс.

Электронды пошта тындаушыларға курстың негізгі мәселелері бойынша конфиденциалды хат жазысуға мүмкіндік береді. Электронды пошта арқылы ақпаратты жоғары жылдамдықпен жіберу мүмкіндігінің арқасында тындаушыға көмек дер кезінде, сұранысты алған соң бірден көрсетіледі. Интернет көмегімен тындаушылармен кері байланыс орнатып қана қоймай, олардың оқу қызметін бақылауға, бағалауға болады.

Қашықтықтан оқыту технологиясы бойынша оқытушының негізгі міндеті білім алушының келесі түрдегі орындалатын өз бетінше жұмысын басқару болып табылады: туындайтын мәселелерді қарастыру; мақсат пен міндеттерді қою; білім, тәжірибелерді беру; ұйымдастыру қызметі; білім алушылардың арасында өзара байланысты ұйымдастыру; оқу процесін бақылау. Тындаушылар қашықтықтан оқыту кезінде білім беру процесінің негізін қолайлы уақытта, ыңғайлы орында өз бетінше жұмыс құрайды.

Сондықтан тындаушылар өз бетінше жұмыстың техникасы мен әдістемесін, жоғары деңгейде білімді өз бетімен толықтыру негіздерін

енгеруі қажет. Сонымен бірге нәтижелі түрде оқу үшін жаңа ақпараттық технологияның құралдарымен жұмыс істей білуі тиіс [2].

Қашықтықтан білім берудің тиімді жақтары да жеткілікті. Бұл әдіс қоғамы оқу орындарындағы студенттер үшін өте қажет. Мысалы, студенттер қоғамы білім алу үшін бір қаладан екінші қалаға, бір мемлекеттен екінші мемлекетке қатынамай-ақ тұрғылықты мекендерінде оқуларын жалғастыра береді.

Қашықтықтан оқытудың тиімді жері әлемнің кез келген нүктесінен білім алуына болады. Интернет арқылы тапсырмалар алып, дипломды да интернет арқылы қорғауға болады.

Сонымен, қашықтықтан оқыту – адамның білім алуға және ақпарат алуға деген құқықтарын іске асыратын үздіксіз білім беру жүйесі нысандарының бірі ретінде мамандардың негізгі қызметін атқара жүріп білімін, біліктілігін арттыруға мүмкіндік береді.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Әстемиров К. Қазіргі педагогикалық технологиялар мен оқыту құралдары. Алматы: КАЗПРОФТЕХ, 2007.
2. Сайт: ripkso.narod.ru/kur2.htm.

